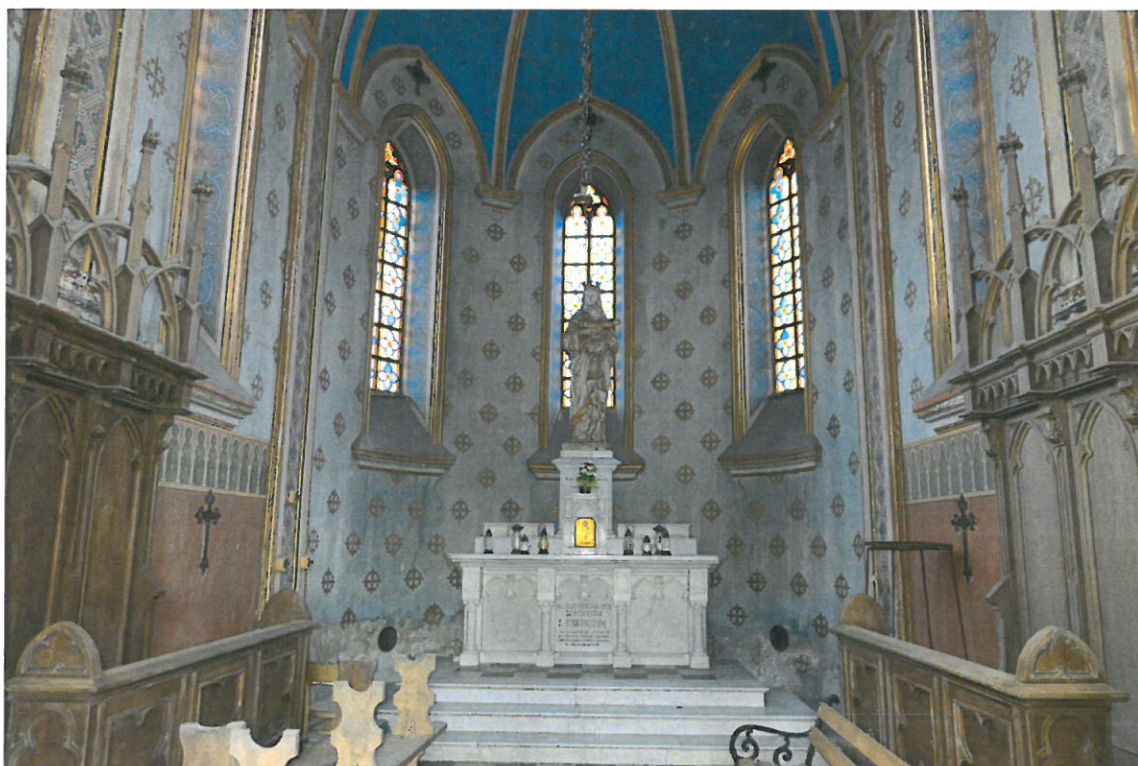

**PROGRAM KONSERWACJI I RESTAURACJI WYSTROJU KAPLICY GROBOWEJ
ZAMOYSKICH NA CMENTARZU PARAFIALNYM W KAMIONCE (DETAL
ARCHITEKTONICZNY I POLICHROMIA)**

Autorzy:

Dyplomowany Konserwator Dziej Sztuki
mgr Aneta Filip
nr dyplomu ASP Kraków 5864
35-505 Rzeszów, ul Strzyżowska 95
mobile: +48 698672478
e-mail: aneta@filipkonserwacja.pl

Aneta Filip

MGR KONSERWATOR DZIEŁ SZTUKI
Maciej Filip
nr dyplomu: ASP Kraków 5012
30-363 Kraków, ul. Kobierzyńska 63/7
mobile: 604 569 855, tel/fax /17/ 850-45-18
maciej@filipkonserwacja.pl

M. Filip

Rzeszów, styczeń 2020

1. HISTORIA

Kaplica grobowa wybudowana została w latach 1890-1893 przez Anielę z Potockich i Konstantego z Zamoyskich, byli oni właścicielami majątku Kozłówka obejmującego również miejscowość Kamionka. Po śmierci fundatorzy kaplicy zostali złożeni w kryptach kaplicy. Budynek wybudowany został w stylu neogotyckim - prawdopodobnie wg projektu inżyniera Pliszczyńskiego. Kaplica nigdy nie była przebudowywana, w związku z czym zachowała się bez zmian i stanowi dużą wartość historyczną. Ściany i sklepienia pokryte są dekoracjami malarskimi autorstwa Czajkiewicza. W centralnym miejscu kaplicy znajduje się marmurowy ołtarz z figurą Matki Bożej z Dzieciątkiem Jezus.

2. OPIS OGÓLNY OBIEKTU

OPIS OGÓLNY KAPLICY

Kaplica wzniesiona w stylu neogotyckim, murowana z cegły i tynkowana. Budynek wolnostojący na planie wydłużonego prostokąta złożony z dwuprzęsłowej nawy i jednoprzęsłowego prezbiterium o równej szerokości i wysokości jak nawa. Nad kaplicą dach dwuspadowy przykryty dachówką, w fasadzie dwukondygnacyjna wieża – dzwonnica. W części frontowej, od wschodu kruchta flankowana od północy klatką schodową na chór, od południa niewielkim pomieszczeniem gospodarczym. W prezbiterium, po obu stronach ołtarza schody zabiegowe do krypty.

Ściany wewnętrzne nawy i prezbiterium rozczłonkowane pilastrami o profilowanych narożach, sklepienie krzyżowo- żebrowe, jedynie w kruchcie i nad chórem sklepienie krzyżowe. Nad kruchtą chór muzyczny.

Bogaty wystrój i wyposażenie pochodzące z okresu budowy kaplicy zachowane w stanie niemal pierwotnym. Na ścianach dekoracje malarskie autorstwa Czajkiewicza, w oknach barwne witraże, w prezbiterium murowany ołtarz z figurą Matki Boskiej z Dzieciątkiem, dębowe ławy kolatorskie, żeliwna balustrada chóru i inne elementy wyposażenia stanowiące jednolite dopełnienie zabytkowego wnętrza.

POLICHROMIA¹

POLICHROMIA WNĘTRZA NAWY I PREZBITERIUM

Polichromia malarska w postaci powtarzających się stylizowanych motywów roślinnych i geometrycznych. Sklepienie żebrowe na gurtach malowane w kolorze niebieskim, zdobione rzeźbionymi w drewnie i srebrzonymi gwiazdami. Ściany prezbiterium i nawy nad lamperią jasnoszare zdobione ornamentem w postaci powtarzających się złożonych rozet złożonych z czterech lili na tle okręgu. Lamperia brązowa, zakończona pasem arkatury mauretańskiej; kolumny i archiwolty białe, interkolumnia zielono- niebieskie, krzewy w tle szare. Pasy gurtów ozdobione plecionką o rombowych oczkach, w których czteroliście z lilią. Tło pasów jasnoróżowe, pasy i

¹ Opisy na podstawie kart zabytków.

obwódki czteroliści szare. Tło czteroliści ciemnoniebieskie. Motywy lilii złożone. Żebra i gzymsy archiwolt malowane w kolorze czerwonym i złożone.

DEKORACJA MALARSKA GLIFU PRZEJŚCIA Z PRZEDSIONKA DO NAWY KAPLICY

Na brązowym tle gałązka łoży winnej opleciona banderolą. Liście wina i wierzch banderoli złożone; odwrocie banderoli szaro- niebieskie. Gałązka żółto- brunatna. Kontury i napis wykonane czernią . W przyziemiu po stronie północnej sygnatura twórcy dekoracji mal. J. Czajewicza i data /18/93. W obrzeżu glifu pasy szaro stalowe Napis po stronie północnej. NON CONFUN/ DAS ME DOMINE AB EXPECTATIONE MEA". Napis po stronie południowej: „INTE DOMINE SPERAWI NON CONFUNDAR IN OETERNUM".

DEKORACJA MALARSKA PRZEDSIONKA

Ścianę północną i południową przepruta wykrojami drzwi do małej zakrystii i klatki schodowej na chór, zdobią motywy dwóch herbów Jelita i Pilawa należące do fundatorów kaplicy. Na brązowym tle ściany tondo herbu Pilawa niebieskie, Jelita – karminowe. Klejnoty złożone, obwódki czarne i beżowe. Krzyże greckie beżowe. Sklepienie krzyżowo- żebrowe; żebra złożone i czerwone, tło niebieskie.

3. BUDOWA TECHNOLOGICZNA

DETAL ARCHITEKTONICZNE I POLICHROMIA

Detale architektoniczne wykonane w zaprawie mineralnej, polichromowane i złożone (szlagmetal?) Polichromia wykonana w technice temperry, obramienia okien, pasy na żebrach i gzymsach a także ornamenty na ścianach złożone (szlagmetal?). Gwiazdki zdobiące sklepienie wykonane w drewnie i srebrzone (szlagmetal?).

4. STAN ZACHOWANIA

DETAL ARCHITEKTONICZNY I POLICHROMIA

Detale architektoniczne i polichromia ścian mocno zabrudzone, gzymsy, kapitele pilastrów i ornamenty z ubytkami materiału. Złocenia zmatowiałe i pociemniałe. Ściany w dolnych partiach mocno zawilgocone i zagrzybione z dużymi ubytkami w powłoce malarskiej. Występują duże spękania tynków. Powierzchnia ścian i sklepień pokryta warstwami kurzu, brudu, pajęczyn oraz zanieczyszczeń. Widoczne jest miejscowe zjawisko pudrowania się i odpryskiwania warstwy malarskiej, a także odspojenia warstwy malarskiej od podłoża. Pierwotna barwna i żywa kolorystyka uległa wypłowieniu i zatarciu. Widoczne ślady działalności mikroorganizmów w postaci ciemniejszych plam.

5. PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH

DETAL ARCHITEKTONICZNY I POLICHROMIA

- Wykonanie dokumentacji fotograficznej stanu zachowania przed konserwacją.
- Wykonanie badań odkrywkowych w celu określenia budowy technologicznej oryginalnych detali architektonicznych i polichromii oraz zakresu ich przekształceń.
- Odkurzenie całej powierzchni polichromii z brudu /pędzel włosiowy i odkurzacz/
- Utrwalenie pudrującej się warstwy malarskiej (roztworem Paraloidu B - 72 w dawanolu - procentowość środka zostanie dobrana indywidualnie)
- Odczyszczenie polichromii - czyszczenie miękkimi pędzlami i gąbkami wishab, detergentem z wodą oraz mieszaninami rozpuszczalników (środki dobrane na podstawie wykonanych prób)
- Podklejenie złuszczonych partii warstwy malarskiej - wodną emulsją żywicy akrylowej - Primal AC 33, lub Vinavil NPC emulsja na bazie polioctanu winylu
- W wypadku spękań konstrukcyjnych wykonanie iniekcji (Oxal MC MC-Bauchemie) i zszywania w technologii HeliFix lub StatiCal.
- Zbadanie powierzchni ścian i sklepienia na występowanie ewentualnych odspojień.
- Ewentualnie podklejenie odspojień oraz konsolidacja tynku - Ledany (w wypadku głębszych odspojień) lub wodną emulsją żywicy akrylowej - Primal AC 33 (w wypadku płytszych odspojień), metodą iniekcji.
- Poszerzenie spękań
- Uzupełnienie głębszych ubytków tynku zaprawą wapienno – piaskową. Uzupełnienie drobnych ubytków zaprawą zbliżoną do parametrów obecnych tynków (UniversalPutz lub Dolomitspachtel KEIM).
- Położenie pobiału.
- Scalenie kolorystyczne partii przedstawiających malowideł przy pomocy znaków graficznych - kropek i z użyciem roztworu Paraloidu B - 82 w etanolu i suchych pigmentów lub farby odwracalne Reversil prod. KEIM

- w partiach gładkiego tła uzupełnienie ubytków przy pomocy rozwibrowanej plamy scalającej, farba odwracalna (np. modyfikowana farba wapienna lub farba dyspersyjna).

ZŁOCENIA NA DETALACH ARCHITEKTONICZNYCH I NA ŚCIANACH

- Usunięcie ewentualnych przemalowań i wtórnych nawarstwień.
- Uzupełnienie ubytków zaprawą mineralną.
- Położenie podkładu w kolorze żółtego pulmentu (akryl).
- Opracowanie powierzchni i położenie warstwy izolacyjnej (trzy warstwy szelaku).
- Położenie mixtionu w partiach przewidzianych do pozłocenia.
- Wykonanie złocen – w technice uznanej na podstawie badań za oryginalną.
- Zabezpieczenie antykorozyjne (trzy warstwy Caponlack).
- W przypadku złoczonej siatki ornamentalnej z motywem rozet z lilii, metoda konserwacji opracowana zostanie po przeprowadzeniu badań. Wstępnie proponuje się opracowanie powierzchni ornamentów złotem mineralnym lub w technice oryginalnej odkrytej na podstawie badań.
- w przypadku srebrzonych, drewnianych gwiazdek na sklepieniu wykonanie konserwacji elementów drewnianych (trucie, uzupełnienie ubytków oraz rekonstrukcja brakujących elementów na podstawie zachowanych oryginałów), opracowanie powierzchni i wykonanie srebrzeń w technice uznanej na podstawie badań za oryginalną.

Dyplomowany Konserwator Dziej Sztuki

mgr Aneta Filip

nr dyplomu ASP Kraków 5864
35-505 Rzeszów, ul Strzyżowska 95
mobile: +48 698672478
e-mail: aneta@filipkonserwacja.pl

Aneta Filip

MGR KONSERWATOR DZIEŁ SZTUKI

Maciej Filip

nr dyplomu: ASP Kraków 5012
30-363 Kraków, ul. Kobierzyńska 63/7
mobile: 604 569 855, tel/fax /17/ 850-45-18
maciej@filipkonserwacja.pl

M. Filip